श्रीराममणपुर्ण॥ निरभ्रजालियाआकाशव्योमि॥ तेजपुंजदिसेमहअरुक्षमी॥ तैसानपुनाथनर्णतुमि॥ त्रो
मनत्रअसे॥१॥ सिद्धचापवरुनिधरिलेमुरुची॥ अरीपंथातेलसीक्रोधदृष्टी॥ तेकाळीरामाचेप्रतापेस्पष्टी
उकडेलागलीतेसे॥२॥ भरथाग्रजासमिपरक्षणे॥ ठाणमांडिलेभिमलक्ष्मणे॥ तुणीपुष्टीसिपुर्णआपणे
करिकोंदंडधरीले॥३॥ नलेंदावामभागीकपीराज॥ तेथेंबअरोहाकरसुतात्मज॥ मैंदस्कुखेणगवयगज॥ ई
शान्येदिसिउभे॥४॥ नळआनिवाहिनिपति॥ केसरा [illegible] नोषणमानुनि॥ हेवीर्यवंतउभेअसती॥ अग्निदि
सितामापासि॥५॥ ळतासिंहचकोदयाणकोटी॥ [illegible] लसीतत्रिकुटी॥ क्रोधानळकरुनसर्वांचापे
टी॥ युद्धरंगीतपुनरपी॥६॥ ऐसेसर्वशाखामृग [illegible] गाल्याहुनिअतितुंबळ॥ सिंहनादकेलातेने
दिग्मंडळ॥ संपुर्णजाले॥७॥ हरीसेनेमध्येभागळ [illegible]॥ रीपुत्रयाचानाहिलवलेषु॥ सर्वांमुखीउठीलाघे
षु॥ तेनेचंकागजबजीली॥८॥ नगरवासियाचें [illegible]॥ धुमारापरलाबेसलीटाळी॥ महाविराचिरे
मावळी॥ उल्हानलीपुलकातुल्य॥९॥ ऐसेवर्तलीयानंअवेश्वरी॥ नक्षपाळहोतेचहुद्वारी॥ तेकितियेकभीम
शस्त्रधारी॥ पौलस्तीतेथआले॥१०॥ उभेराहुनिमंडपद्वारी॥ नृपतिनमिलाजोडलाकरी॥ म्हणतियेथार्थ
रायाअवधारी॥ वैरीविथारहितजाले॥११॥ तुटलेदाशरथिचेअरिहिजाळ॥ हनुमंतगर्जेकपीदळ॥ आकाशीं
सलितिपादपशैल्य॥ दुर्गसिसंपटला॥१२॥ ऐसिएकोनिहुनबचणे॥ मस्तकीतुळीलेदशाननें॥ म्हणेपुत्रेंजाकी

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

लीअरीलक्षणवणे। तैकेसिपाल्हेली॥१३॥ मगरावणप्रहस्तासी बोले॥ कोण्हसियासकोंबफुटले। तेक्षणमा
त्रनभसुंबिनपाले। ऐसेऐकोयेकाली॥१४॥ सतिपतिचेनिजमीत्रे॥ वाणीजंगीलित्रीनगाचिगात्रे। सत्वर
हितप्रेनपात्रे॥ कृतुनिपाळिली॥१५॥ काळेगिळुनियांउगळिले। तैसेपुनरपीरव्याधिन्हाउगेले। ऐसेऐकोनि
यारव्वपतिबोले। फ्रचियामध्येजोश्रेष्ट॥१६॥ नाथाबोलतियेकत्रिभुवनी। ब्रह्मांडिबळीयेसुधापानि॥
तुल्हीसाचिवैल्लवेहतुनि॥ रिनहशारिधल्ली॥१७॥ ऐसीयाउमच्याप्रतापाचेरस्म। न्यागनाआहाव्वतिराजे
सार्वन्नोम॥ पाहापावराहुशेषकुर्म॥ जोपेतर्व [illegible] ऐसे [illegible]॥१८॥ ऐसितुमच्याप्रतापाचिकिर्ति। व्यनटीकीदि
गमउळाक्षवति। तोतुंसिंधुपरिघपुनपति। वे [illegible] समर्थ [illegible] काकुल्लासि॥१९॥ रायामजआताकल्मेहरई॥
रामेविचारनिआपुल्लेठाई। केलीबंकेवरीकूट [illegible] गनरिख्रीबांधोनिया॥२०॥ वान्नरीप्रथमदिसंग्रा
मी। घोनमाजविलीरणभुमी॥ भंगोनिभंगीलेपाउ्र्मा॥ जंरवेवेगळेपाहापा॥२१॥ नागपाशीबांधलेइंद्र
जीति॥ म्हणउनिषलक्षणकरावेसाते। भयसांडुनिसृष्टीपरते॥ जेनैनयावरीचालीवे॥२२॥ आताजे
सिकिजेमुपाळ्ठतमा॥ तयावरीपाठविजेसंग्रामा॥ मासिनिमत्तेयेकधुम्राक्षनामा॥ वैरीवधुनियेईल॥२३॥
ऐसेप्रहस्ताचेबोलणे॥ रायासिमानलेश्रवणे॥ धुम्राक्षावेनिकरवैरीवधने हानिस्चयेकेला॥२४॥ म
गत्रिदशेश्वरारी तेकाळिंगबोलेधुम्राक्षासीतिवेळी म्हणेतुसिप्रतापेतुसामोळि॥ जयोपरीतुर्णअसे॥२५॥

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

२८

तरीआजीगातास्महपरीवरी॥ सिघ्रजावेलंकेबोहरी॥ युध्दकरुनिरण चेत्वरी॥ त्वरवान्नरुसें करावे॥२६॥ ऐसें
विबुध्दनाथसीणेबोलिले॥ अलंकारयिरीगोरविले॥ तवसाधुम्राक्षाजोगिसदले॥ फणीनेंसतक्षियेचे॥२७॥
स्वामिगोरवदेआपुलेसुरवे॥ तरीसेवकावाढजन्म नासरिरवे॥ तुलीतावादेतेनेसुरवे सेतुमेदारुणा॥२८॥
महाराक्षसिबाणलीसन्ना॥ साजुनधुम्राक्षनाहिलाउन्ना॥ युध्दावेशेंउठलेप्रतिन्ना॥ नाजेंदनमस्कारीला॥२९॥
धुम्राक्षसावेअंगलगदळ॥ अमित्यपालानिघेतत्काळ राजमाधिरीराउलेतें बळ॥ महाव्हंयकसगर्जे॥३०॥ पदं
रथतुरंगोसम॥ गजयुथरलेगीरीतुल्यभीम॥ ध्यानुरंगवाल्गतिव्योम॥ रवीसंपुर्णलावे॥३१॥ रथजांबुनदाचे
रत्नखचित॥ ध्वजांकुषपताकामीरवत॥ सारथिसंयुक्तनिलेभेन॥ चलादगडउवेगी॥३२॥ यानथावरी
सामग्रिकेली॥ शस्त्रांअस्त्रांविभटणेचारीली॥ धुम्राक्षेंअगत्रापेंपातली॥ अतुडलातोरथी॥३३॥ वाहिनिवे
ष्टीतमहात्त्व॥ वालीलाउभीनमहाव्दार॥ सैनासुरेवाजताते नेसेअंबर॥ संपुर्णजाले॥३४॥ धुम्राक्षआलाउं
केवाहेरी॥ अट्टहासकेलानिशाचरी॥ तवंअकस्मात्तेअवसरी॥ अपशकुनजाले॥३५॥ रवैउलाभुजेवरि
नक्षत्रवृष्टि॥ धुम्राक्षरथिटाकिलागिधे॥ अमंगळशब्दिकरव्याध्ये॥ सेनेसन्मुखबैसली॥३६॥ एसाअपशकु
नावासंगमी॥ धुम्राक्षमंगलाअंतरयामि॥ तवसिसाधुनिरणभुमी॥ सानतुंबककथोकला॥३७॥ शास्त्रमंडित
तेचमुउर्वंवळेकरावयासंग्रामु॥ सारवविनिजमित्रातेविक्रमु॥ वाघेजानिमुखघोषे॥३८॥ याउपरीकपिरवळके

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(3)

र्दिर्घगर्जिनिल्लेदव्धीयाउ ॥ त्तेनेक्रूनिस्वर्गिदिहुडे ॥ मुमिसिमेदेत्नपत्ति ॥ ७४ ॥ देखोनिराक्षसा चायावा ॥ कपीपुगविक्रे
उठावा ॥ जैसाबक्रेउसळेहेलावा ॥ उर्धजंबुनिधिचा ॥ ७५ ॥ विरश्रीयचेवैभवगाढे ॥ पविरलोटले विरापुढे ॥ पुरुषार्थेत्तणा
येवढे ॥ परबव्हातेमानिती ॥ ७६ ॥ सहस्रक्रमाविश्रमानपडे ॥ विरीभयचक्रिल्लेसाहिपैल्लीकडे ॥ जयेरद्धीनमहावेगाडे ॥
परस्परेझ्युढेत्राळ्ली ॥ ७७ ॥ संग्रामदेखोनिपदमत्तुरवी ॥ लोटलेरोहिरब्बाचामुरवी ॥ जीवित्त्वमानुनित्तृणासारीखी ॥ ये
कयेकानेहाणाति ॥ ७८ ॥ सुव्वगदामुद्गलतोमन ॥ पडीन ... ल कुशीपफरशाचोधार ॥ कठसेकोरनिभिंडिमाब्बाशन ॥ येंशस्त्रे
नासससाचि ॥ ७९ ॥ नौलक्षरंगेशिव्वात्तनुवड ॥ येहिस्र ... वानरविड ॥ विकूटचायासरीसेनिशावड ॥ वूर्ण हो
उनिपडति ॥ ८० ॥ पहलेहाणोनियानिकुडे ॥ पगित्तिर ... शोरे ॥ तुटतिअस्तीमांसतुधिने ॥ मुडमुडवाहत्त ॥ ८१ ॥
विरमिनलेसंग्रामाचाजावनी ॥ हाक्रितिउसिपाचेर ... शिनकसवरणीदाटलीक्षिती ॥ रोहिरव्बामध्ये ॥ ८२ ॥
कटवरणतुळमियासिसाळे ॥ आवाळीपसतुनिधा ... ले ॥ क्रोधावेषेंसगळे ॥ बलाउगोत्रुभाविती ॥ ८३ ॥
त्तिसेयुद्धमाउलेथोर ॥ भिउतिपर्वतातुल्यवानर ॥ तद्दांताक्रापवितीनपाचत्वार ॥ मेदमांसतुंबव्ले ॥ ८४ ॥ रंगेचि
ळापारपपानि ॥ करीत्तिधुम्रास्परव्वाचिन्नेंयानि ॥ तिजवस्वरीस्वतुडेंयानि ॥ जवळ्कव्वीलिपहुत ॥ ८५ ॥ रथांआणीगज
घोडियावरी ॥ शीव्वाचाशिरवापाडिल्लावानरविरी ॥ नेरुत्सरव्वीनिजवेश्चनी ॥ संव्हारकाळआईस्रव्वा ॥ ८६ ॥ जैसेधुम्रा
सरद्दिरेरिखिले ॥ क्रोधेंब्रह्मांड जाळीनमाविले ॥ मगसारथियासिह्मपोवहिले ॥ रथानेवालविपुढे ॥ ८७ ॥

३५

मगस्वामिचेनिमत्तेसारथि। सायासरीसेत्र्यस्थानेप्रार्थि। जवनेधाविनलेदयापेथि। पवनासांडुनिमागे॥५३॥
उड्डाणीतउर्ध्वगतिनेघोडे॥ सरीसाचिरथचोचक्रीउडे। पडलेरणांगणीप्रेताचेसडे। तयांतेपिष्टकरीत॥५४॥
ऐसामहानथिधुम्राक्षनामा॥ प्रवर्तलायोरांदरसंग्रामा। ज्ञानवृष्टीकेलीतेनेव्योमा। जेमनिकृजाले॥५५॥
धुम्राक्षविरनोमेघलक्षण। जलधारातेचिपडतिबाण। पर्वतासमामवानरगण। सेवीतिसर्वांगावरी॥५६॥
ऐसावचुषत्रशरधारी। मेघातुल्यगर्जेपाकरी। विरश्रीयचे निबंधवेंजंकरी। नमायकेसाश्रावेषे॥५७॥ अनिवा
रबाणाचिगति। अमिस्यबोटांगुष्टीप्रसवति। तुणीरागर्जकोणजाणेकिति। जेशरचेतुजसे॥५८॥ सुटत
बाणाचिधुधुवातध्वनी॥ निरावकाशजालागगनी। तयमाजीकपीवाहिनि। रदोवलीबहुसाल॥५९॥ येवू
लेनिधुम्राक्षविरे॥ सहस्रावधीकपीन्नेरिलेशरे। [illegible]निवायेकुमदे। शिरवरबोटीनाचविले॥६०॥ गिरि
शृंगतेअवश्वरी। धावेनिदाकिलेधुम्राक्षावरी। [illegible]आरवलताशतशरी। राक्षसविनिफोडिली॥६१॥
सवेचिहनुमंतासीतेचिक्षणी। विधिलेवक्षस्थली व्यथबाणी। मुरवपसतुनिघोनवाणी। गर्जेनआगळेंकेले॥६२॥
हणुमंतल्हणेभलागाप्रत्नावीरा। जानसाभावीनिशाचरा। मगपर्वतउचलीलाढुसरा। मंदाराचेवाऐसा॥६३॥
गर्जनकरुनियाभयानक। प्रथमछेळीलेराक्षसकटक। मगयाधुम्राक्षाचेमस्तक। पर्वतेंआच्छादिले॥६४॥ पर्वतपु
ष्टीचासंपुष्टी। हारपलीधुम्राक्षाचिसंसारसृष्टी। ऐसेदेखोनिरिधलीपृष्टी। राक्षसवाहिनिने॥६५॥ सरीताप्रवाह
मिळेसागरी। तैसेपळतप्रवेशलेपुरी। सभामंडपीसुरेश्वरारी। तेथेरडतानसांगीतल्या॥६६॥ नृपतिधुम्राक्षासविडु

५

जोअमरपुरवासियाचाउसारु। तयाचाहनुमंतेकेलासंहारु। महापर्वतप्रहदे। ऐसेऐकुनतत्क्षणी। लंकापुरपति।
दुर्दातलसजालाक्रोधमुर्ति। ह्मणेहेव्याप्रासिस्वयेंप्राप्ति। गोधनसंघटनि। ६८। म्हणेवज्रदंष्ट्रीसिंतेअवेस
री। गौनविविपुरुषार्थउत्तरी। ह्मणेतुआजीनिर्वैरीकरी। अवनिचेमंडळ। ६९। ऐसानैरुत्याधिशाबोलोसन्ने।
नववज्रदंष्ट्रीसिक्रोधसंचरे। राजानमस्कारुनित्वरे नीघालासंग्रामासी। ७०। सुरव्यवज्रदंष्ट्रीमहाधुर।
सरीसाचालीलाचातुरंगभार। अश्वनथपदातिकुंजर। राजमार्गेनिघाले। ७१। लागलीनणतुराचिध्वनि। तेणेनि
नादकाशजालेगगनी। सेनाकल्लोळचालतामेदिनिकंपायमानभासे। ७२। कल्केचापघ्ममदादवेंठा। कुल
सतोनणोमंडितमहामोठा। दोहिनागीसंपुर्ण[illegible]। वज्रदंष्ट्रीनिघाला। ७३। गजनेचालेभयानक
चमु। शस्त्रेमंडितजलिविक्रमु। ह्मणनिप्राम[illegible]नाआओसंग्रामु। प्रतापापारदोहोईल। ७४। तवदळ
लनाअकस्मात। अद्भुतउठीलअयंउवात। [illegible]याक्रमत। आकाशासीपोकळी। ७५। रजेरवप
वळेअंधरत्रा। समयोचाटेप्रळयकाळेऐसा। [illegible]तमदुर्गमात्रवळसा। वर्त्तेलालंकाप्रदेशि। ७६। ऐसेंते
वातारिष्टविरमले। सर्वांचावस्तुवीरेवक्राले। ह्मणतिजाकाशापउनाधरीले। आमवेनिभागेंसुरे। ७७। पु
त्वरे। ढेदळरणभुमीसिआले। ह्मणतिजाकाशापउनाधरीले। मस्कपाचेनेजालेपुढे। देखोनिपरविनाश
महानादेगर्जिनले। ७८। वन्हीलागलासेपर्वती। तैसेराक्षसकपीरव्मवृत्ति। तेथेवळेपंतगऋपावति।
मिळालेसंग्रामासी। ७९। दोहिदळीचेहाणानिपरस्परे। पाडिगाईभंगनिवज्रशरीरे। पर्वतपासरतिजेसेसुधिरे।

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratisthan, Mumbai

५४

अवनितुधिरे॥८०॥केलाविरगनिकोल्हाव्ळ॥तेनेरवेचरासिसुटलापळ॥मांउलाविदश्रीचानेवेळ॥अंतमहासुम
दासी॥८१॥ऐसेउभयदळीवेविद॥संग्रामसौदिरणरंगधिर॥प्रहरसंघटेपउतिअपार॥जैसेनतुउन्मळले॥८२॥
जम्पदथगजयेकेवेळे॥मानक्षीतउठावले बळे॥जैसेतोयाब्धीचेनिजळे॥वेळेतें वोलांडिले॥८३॥अधिकत्रस्त
होहिरव्या॥अपारदाकितिगिरीश्रृंगेत्रिळा॥थेंबुटेथोडेमेघजव्या॥इनुकिरष्टीकरीति॥८४॥पउतत्रिळावि
याववथा॥तेणेराक्षससेनापावेवेथा॥हदेरवोनिजा... ...तीयउरूपार्था॥वज्रदंष्ट्रीरारवि॥८५॥ह्मणेधुनेच्यिय
सारथियाने॥मायादेसांडिवेगिमाउतानें॥सादुदे वोनि... ...त्रमाते॥संथनेरसेनासुरवी॥८६॥पाहेपायकाळी
संग्रामि॥ननवान्नमारीननपाभुमी॥जैसेसवि... ...मी॥नक्षत्रेकाळवंडति॥८७॥वज्रदंष्ट्रीचेवरपण
गाढे॥सानथियेनथपेलिलापुढे॥लंघितधावे ... ...धडे॥गिरीश्रृंगासिवायोजैसा॥८८॥वज्रदंष्ट्री
परदळसमोर॥संधानकरीनाजाळाथोर॥तीक्ष्ण ... ...कभपुरवशद॥लक्षावधीसोडिनअसे॥८९॥अति
वेगेंशरसंधानगत्ती॥धुंधातबाणबाणामागेयेती॥वानरा... ...गिमेदोनिपउति॥परतेपैवीकडे॥९०॥वज्रदंष्ट्री
गर्जणाकरीभिम॥शरजाळेंआच्छादिलेंव्योम॥तेसमरंकितियेकपळवंगम॥पृथ्वीवरीपउले॥९१॥देरवोनिव
ज्रदंष्ट्रीचात्रारमाउ॥क्रोधेउठेबळावाळीकुमरु॥पर्वतउचलिला जैसामेरु॥धाविनलावालवेगे॥९२॥युध
बाहोकरुनिपाणीतळावरि॥वक्रतुल्यकेलानोगिरी॥ह्मणेराक्षसासीप्रसावरी॥मगटाकिलाबळे॥९३॥
मस्तकिवेसावेगिरीचक्र॥तववज्रदंष्ट्रीउठालावक्र॥रादायेउनिधावीनवारा॥जैसेवज्रातेधरुनि॥९४॥आकी

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

शिंपं वडुनि गदा । घेयेहाणो निहाणो अंगदा । त्याउपरी महायोनदंदा । तारातनयो प्रवर्तला । ७५ । दोर्दंडउचलुनि
व्रतिक्रोडा । फोडुनि भीमिले वज्रदंष्ट्रिचे शिरा । तवसाधके अष्ट धाडा । शत्र आउधशीले । ७६ । अवेचि सारखडा चेनि
5 घाने । कुसि नाडिले अंगदाने । तव ते चिरास्वपेउनि वाळीसुते । अपुर्व अद्भुत केले । ७७ । खड्ग हा पोनियाकंठना २११२ ग्रं ॥
ळी । शिरपाडिले भुमंडळी । जैसि गिरीशृंगा चिडिरवोळी । इंद्रवज्रे तोडी । ७८ । मुख्य वज्रदंष्ट्री ऐसिया परी । खंड १२८ ग्रं ॥ २२
उनि पडला पृथ्वीवरी । जयो अंगदपावला वान्नरी । सिं[illegible]केला । ७९ । वज्रदंष्ट्री देखोनि ऐसि दशा । राक्षसद २२१८
ळी भ किन्ला वळसा । पुष्टी सिवाडुनि पश्चम दिश[illegible]का पळाले । ८० । युद्ध करीना जाले भग्न । क्रोधिनेत्र
दीनम्लानवदन । सभामे उपियउनि नमन । नै[illegible]केले । ८१ । जायास्येयाम आजि धाड जाला । कपिका
रक्षितियेकुमारीला । याउपरी जीरणा आणीला । [illegible] अंगदे । ८२ । ऐसि ऐकोनि लंकापुरपति । पडला चिंते
चा आवर्ति । मग बोलाउनि अकंपना प्रति [illegible] पाठविले । ८३ । तो हि वधिला वायुकुमरे । समग्रो
कत्र प्रादशील लंकेश्वरे । ते काळी बोलो निप्रतापी विजयरे । प्रहस्ते सावरीले । ८४ । आता प्रधान प्रहस्तनामा ।
जाईल चतुरंग निसी संग्रामा । तो विरदस परडिसा हाणउपी तुह्मा । प्रार्थित असे । ८५ । तत्पादासे मुद्गल
विनवी । सुष्णि किसादनताद्यावि । अद्भुत कथापरीसावि । रामायणी हाणउनिया । ८६ । ध्रु । धा । २२

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com